

[Aksel Larsen.]

tivt lønnet arbejde end modtage understøttelse for ingenting at bestille.

Det være langt fra mig at påstå, at sådanne foranstaltninger er socialistisk politik; de rækker ikke ud over, hvad det burde være en selvfølgelig pligt for en borgerlig regering i et kapitalistisk samfund at gennemføre. Det er med andre ord foranstaltninger, der skal have øjeblikkelige gunstige virkninger og derved skaffe udgangsposition for fremskridt på længere sigt. Med mere langtrækkende virkning arbejder vi for en økonomisk politik, der er tilrettelagt ud fra samfundssynspunkter, og som kort fortalt må gå ud på samfundsmæssig styring af økonomien, investeringerne og produktionen. Mange nyttige ideer til en sådan politiks indhold kan man hente ved læsning af det svenske socialdemokratis økonomisk-politiske program, der fik tilslutning fra flertallet af de svenske vælgere og er den egentligste forklaring på socialdemokratiets valgsejr i Sverige. Jeg nævner her nødvendigheden af, at det offentlige får indseende med investeringerne også i den private sektor, med investeringernes størrelse og retning, hvilket bl. a. kan gøres ved rigtig anvendelse af differentierede afskrivningsregler.

Tanken om differentierede afskrivningsregler synes jo ikke regeringen helt fremmed, selv om den konsekvente praktisering af en sådan politik har en ikke ringe socialistisk islæt, men ganske vist er til gavn for erhvervslivet som helhed. I hvert fald vil regeringen i egnsudviklingens tjeneste anvende et system med adgang til ekstraafskrivninger for industri i egne med større arbejdsløshed. Hvis man kan differentiere afskrivningsprocenterne geografisk, så kan man naturligvis også gøre det ud fra kriteriet om denne eller hin industriproduktions samfundsmæssige værdi.

Kapital til investeringer, der skal muliggøre strukturændringer og tilpasninger såvel i landbrug som i industri, er der knaphed på i Danmark. Denne knaphed afhjælpes ikke ved opsparingspræmiering og lignende fradragsfiduser; i nogen grad kan og bør den afhjælpes ved optagelse af lån i udlandet. Det bliver imidlertid nødvendigt, at samfundet som sådant sættes i stand til gennem opsparing at stille investeringskapital til rådighed, og hertil er store offentlige fonds

og en statslig investeringsbank en nødvendighed. Jeg ved ikke, om socialdemokratiet virkelig har opgivet sin udmærkede idé om en stor og voksende ATP-fond eller ITP-fond, selv om hr. J. O. Krag's tale om en beskeden stødpudefond kunne tydes i denne retning, men jeg håber det ikke. En samfundsmæssig opsparing til sådanne formål som tillægspension kommer man ikke uden om, og herved kan der skabes en fond, der er af en sådan størrelse, at den bliver en virkelig hjælp såvel til offentlige som til erhvervslivets investeringer. Også andre metoder kan anvendes; her nævner jeg kun postsparebanken eller postsparekassen, som vi burde have haft for længst, og som virker fortrinligt i Norge og Sverige. Det følger af sig selv, at når det offentlige investerer i det private erhvervsliv, må det også have et vist indseende med virksomhederne, og den bedste måde at praktisere dette på er sikkert at overdrage indflydelsens udøvelse til de ansatte i virksomhederne. Med andre ord: også ad denne vej kan man fremme ideen om arbejdernes medbestemmelsesret, om demokrati på arbejdspladsen.

En politik, der pegede i den retning, ville være indledt, hvis ikke visse folk, jeg ikke behøver at omtale nærmere, havde sat folketingets arbejderflertal over styr ved deres afstemning sammen med de borgerlige partier i december 1967. Vi vil fortsat arbejde for en sådan politik, og vi er forvisset om, at den vil blive til virkelighed, når den ny reformperiode begynder, men det bliver vel nok ikke under denne regering.

Statsministeren har talt mange og stærke ord om nødvendigheden af at sætte tæring efter næring, at holde omkostningerne nede for ikke at havne i valutavanskelighedernes spændetrøje og om ikke at presse indkomsterne op over, hvad produktionen berettiger til. I almindelighed kan jeg give ham tilslutning. At lade lønninger jage priser og priser jage lønninger op er ingen efterstræbelsesværdig politik. Man har imidlertid fornemmelsen af, at når der tales indkomstpolitik, så synes ordet møntet på alle samfundsgrupper, men ved konkretiseringen bliver det alt for let til lønpolitik, til indkomstpolitik for lønmodtagerne alene. Jeg har erindret om, hvordan statsministeren i februar i år forsøgte sig i pengeafpresserens rolle ved at opfordre lønmodtagerne til at